

مهارت‌های تربیت فرزند

آشنایی با تکنیک‌ها و مهارت‌های فرزند‌پروری موفق

زینب روشن - فاطمه معصومه جمالی

فهرست

مقدمه..... ۹

(۱) مفاهیم کلی

یک) چپستی تربیت..... ۱۲

دو) ضرورت و اهداف تربیت..... ۱۳

سه) روان‌شناسی رشد کودک..... ۱۶

الف) اصول رشد..... ۱۶

ب) ابعاد رشد..... ۱۷

۲) آداب تربیت فرزند

- یک) آداب قبل از تولد ۲۸
- الف) انتخاب همسر ۲۹
- ب) آداب رابطه جنسی ۳۰
- دو) آداب حین و بعد از تولد ۳۱

۳) کارکردهای خانواده در تربیت فرزندان

- یک) حفظ سلامت جسمی و روانی ۳۴
- دو) تأمین نیازهای روان‌شناختی ۳۵
- الف) امنیت ۳۵
- ج) محبت‌ورزی ۳۷
- د) تکریم شخصیت و احترام به کودکان ۳۷
- ح) راهنمایی و مشاوره ۳۸

۴) شیوه‌ها و مراحل تربیت

- یک) شیوه‌های تربیت فرزند ۴۰
- الف) فرزندپروری آسان‌گیر ۴۱
- ب) فرزندپروری استبدادی ۴۱
- ج) فرزندپروری قاطعانه و مقتدرانه ۴۲
- د) فرزندپروری سهل‌گیرانه ۴۲
- دو) مراحل تربیت فرزند ۴۳

۵) اصول تربیت

- یک) اصول تربیت دینی ۴۸

۴۸.....	الف) اصل تغافل
۵۰.....	ب) اصل پرهیز از سرزنش
۵۱.....	ج) اصل تشویق و تنبیه
۵۲.....	د) اصل نظارت و مراقبت
۵۳.....	ه) اصل اعتدال در مهرورزی و محبت
۵۴.....	دو) اصول تربیت اخلاقی
۵۴.....	الف) اصل نیت الهی
۵۵.....	ب) اصل شکرگزاری
۵۶.....	ج) اصل شجاعت
۵۸.....	سه) اصول تربیت اعتقادی
۵۹.....	الف) آموزش ذکر خدا و احادیث
۶۰.....	ب) آموزش روزه
۶۰.....	ج) آموزش قرآن

۷) مهارت‌های کاربردی تربیت فرزند

۶۲.....	یک) نگاه واقع‌گرایانه به مقوله تربیت
۶۲.....	دو) توجه به تفاوت‌های فردی در کودکان
۶۳.....	سه) ارتباط صمیمی و مؤثر با فرزندان
۶۴.....	چهار) توجه به تربیت معنوی همگام با رشد کودکان
۶۵.....	پنج) پرهیز از رفتارهای دوگانه
۶۶.....	شش) هماهنگ بودن والدین و مدیریت اختلافات زناشویی
۶۶.....	هفت) تمایزبخشی بین رفتار و شخصیت کودک در فرایند تربیت
۶۷.....	هشت) تقویت رفتارهای درست در کنار اصلاح رفتارهای غلط
۶۸.....	نه) استفاده بهینه و به‌جا از تشویق و تنبیه

۶۸ ۵) پاسخ به موقع و صحیح به سؤالات جنسی، بزرگراه تربیت!

۶۹ یازده) زمینه سازی برای بازی های کودکانه

۷۱ دوازده) مدیریت حضور فرزندان در فضای مجازی

۷۴ سیزده) گفتگو با فرزند

۷۵ نتیجه گیری

۷۷ کتاب نامه

مقدمه

یکی از زیباترین و لذت بخش تجربه‌هایی که خداوند نصیب انسان می‌کند، داشتن فرزند است. از زمانی که این موجود دوست‌داشتنی و شیرین، قدم به زندگی انسان می‌گذارد، سیلی از مسئولیت‌ها و مسائل، پیش روی انسان قرار می‌گیرد که ضرورت اندیشیدن به آن و برنامه‌ریزی را می‌طلبد. فرزند امانتی از طرف خداست که به انسان سپرده می‌شود. در روز قیامت از انسان درباره امانت‌هایی که به دست او سپرده شده سؤال خواهد شد. خداوند در قرآن کریم یکی از نشانه‌های مؤمنان را وفای به امانت می‌داند: ... وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ^۱ و آنان که به امانت‌ها و عهد و پیمان خود کاملاً وفا می‌کنند.

بدیهی است امانت‌داری نعمت الهی، نیازمند یادگیری روش‌ها و اصول صحیحی هست که قبل از تعلق گرفتن این امانت باید برای انسان حاصل

شود. آموزه‌های دینی و سیره معصومین علیهم‌السلام حاوی اصول و روش‌های صحیح فرزندداری هستند که با تأسی به آن‌ها می‌توانیم نسلی از خود برجای بگذاریم که به رشد و سعادت جامعه کمک نماید و باقیات صالحاتی برای ما گردد؛ چراکه فرزند صالح، بهترین باقیات صالحات انسان مؤمن است.

تربیت فرزندان در شرایط پرتلاطم امروزی و هجوم کانال‌های اطلاع‌رسانی نادرست و مسموم، جز با پیروی از پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم و اهل بیت علیهم‌السلام امکان‌پذیر نیست. انبیاء و اولیاء الهی از خداوند طلب فرزند صالح کرده‌اند مانند حضرت زکریا علیه‌السلام که به خداوند عرضه می‌دارد: «خدا یا من را تنها نگذار و فرزندی صالح به من عطا کن تا وارث من باشد» و یا حضرت ابراهیم علیه‌السلام که برای داشتن فرزندی که قره‌العین او باشد دست به دعا برمی‌دارد.

بنابراین در کنار تأسی به الگوهای تربیتی پیشوایان دینی لازم است از امور معنوی و دعا کردن نیز غافل نشویم و تقدیری مبارک و سرنوشتی نیکو برای خود رقم بزنیم. در این نوشتار، اصول و روش‌های تربیت فرزند را هم در عرصه روان‌شناسی و تربیتی و هم از نگاه دینی خواهیم آموخت و در انتها راهکارهایی برای نیل به این مهم ارائه خواهیم کرد.

